

<http://llunatic.blogspot.com.es/2013/06/paisos-de-paper-de-francesc-calafat.html>

12.6.13

"Països de paper", de Francesc Calafat

No voldria pas encetar (de nou) el (vell) debat de què és i per a què serveix la crítica literària, però la figura de **Francesc Calafat** (Bellreguard, 1960) em servirà per exemplificar el que a mi em sembla que hauria de ser un bon crític literari. **Països de paper** (Afers) és una antologia de textos crítics i assagístics sobre literatura catalana -una concepció global i generosa, ben entesa per **Calafat**, lluny de qualsevol distorsió política i dins el concepte d'un filòleg, d'un científic de la llengua i la literatura: "la narrativa valenciana és una part de la narrativa catalana, perquè una literatura és una llengua, una llengua literària per ser més precisos. Per tant, és

difícil d'entendre la narrativa valenciana al marge de la literatura catalana." (Ja sé que el meu comentari pot pecar d'obvi, però en els temps que vivim crec que cal remarcar-ho.)

Així, *Països de paper* és, d'una banda, el testimoni de la feina ingent que Calafat ha desenvolupat al llarg dels anys des de **Caràcters**, **El País** (la secció "Quadern" de l'edició valenciana) o **El Temps**. De l'altra, suposa un reordenament del seu discurs crític d'entendre la literatura i la llengua, un recorregut pels aspectes més destacables de la seva feina i una catalogació de les lectures que conformen el més preable de les nostres lletres. I ho fa en quatre blocs: els clàssics universals (**Shakespeare**, **Dante**, **Joanot Martorell**, **Montaigne**, **Camus**, **Baudelaire**...), la narrativa valenciana contemporània, la poesia catalana en present i una evocació de **Joan Fuster** (que li serveix per parlar de la crítica). La selecció no és pas arbitrària, sinó que està supeditada a una interrelació textual i discursiva, en què fins i tot els clàssics triats esdevenen objectivats des d'un punt de vista "modern", és a dir, tradició renovadora que des de la nostra perspectiva ha guanyat noves lectures, complementàries i vàlides per al nostre context. Així, si **Montaigne** i els seus **Assaigs** "inauguren la literatura del jo i la d'idees", **Baudelaire** "és considerat un dels primers escriptors que dona categoria artística a la metròpoli i a la massa anònima que hi campa."

Però potser aquesta primera part del llibre és molt més còmoda d'escriure per a un filòleg, perquè es tracta d'obres de les quals ja existeixen diversos corrents valoratius que es poden consultar i ponderar. Possiblement, l'activitat més complexa és la crítica o ressenya contemporània, ja que l'obra que analitza no té encara el recorregut temporal suficient com per aferrar-se a una visió molt parcial. És on **Calafat** demostra els valors que m'agrada ressaltar com a vàlids per no caure en la crueltat gratuïta o el ridícul al cap d'un temps (que és qui, a capdavant, esdevé el millor crític), per esdevenir equànim i entregar al lector una valoració al més objectiva possible, sense oblidar que rere el llibre hi ha un esforç no del tot balder, i rere el crític hi ha un lector amb filies i fòbies. A banda d'haver-nos demostrat amb escreix que disposa d'un gruix de lectures ben païdes (sobretot de lectures clàssiques per no caure en tòpics o ingenuïtats), demostra una voluntat relativitzant, que té en compte tant aspectes positius com negatius, un sentit senzill i directe de la contextualització en una realitat i una tradició compresa i assimilada amb escreix. Així, de la mateixa manera que pot picar el crostó d'un autor de llarga trajectòria que no dona el millor en determinades obres per mandra o deixadesa, amb els autors joves de vàlua estimable però manca de temps esdevé temperat i encoratjador. El que és cert és que sigui l'un o l'altre, **Calafat** sap veure encerts i errors en el tant per cent adequat: una obra mai serà esplèndida o espantosa en un cent per cent.

En l'apartat dedicat a la narrativa valenciana, un dels grans encerts representa l'establiment d'un corpus literari i una revalorització d'aquest corpus, tenint en compte les dificultats per arribar a establir-se. Així, als noms evidents de **Joan Francesc Mira**, **Josep Piera** i **Ferran Torrent**, hi suma el pes d'obres ja clàssiques i de representants d'una modernització qualitativa de la prosa valenciana amb la represa democràtica: **Josep Lozano** (amb la punta de llança que significa **Crim de germania**), **Vicent Usó**, **Francesc Bodí**, **Martí Domínguez** o **Manuel Balzaull**, entre altres.

Però el que més m'ha sorprès de **Francesc Calafat** és la capacitat d'esquematzar èpoques, corrents i gèneres. Ho demostra a la part dedicada a la poesia. Potser algú criticarà l'aspecte reduccionista que tenen els esquemes, però en un panorama tan densificat i voluble com és la poesia catalana s'agraeix l'esforç que hi fa, que potser queda una mica allunyat en el temps (l'obra més propera que s'hi ressenya és del 2004, **Magrana**, de **Joan Navarro**), però que té la virtut de no deixar-se cap d'aquells noms en actiu que, qui més qui menys, acorda que representen els millors valors de la poesia catalana dels darrers trenta anys.

No voldria estendre'm amb més consideracions, que no sigui agrair l'aparició d'aquest llibre, que ens presenta l'esforç d'un analista de la literatura fi, esforçat per fer-se entendre i fer-nos-la entendre, que potser només interessarà a gent del ram, però que per als necessitats d'un cert guiatge a l'hora de triar lectures estimables esdevindrà un dels millors referents, sobretot per la fluïdesa i claredat amb què **Calafat** escriu i descriu.

Premi Vila de Martorell 2013

Millor blog en llengua catalana

AQUEST BLOG PARTICIPA ALS

INSCRIU-T'HI TU TAMBÉ

Il·lunÀtic by David Madueño is licensed under a Creative Commons Reconeixement 2.5 Espanya License.

Què és el llunÀtic

David Madueño Sents

Sabadell (1976). Llicenciat en Filologia catalana exerceix la docència, la correcció de textos i la crítica literària. S'ha publicat dos poemaris: "Desvetlla de mots és feina obscura" (2008, premi Salvador Estrem i Fa) i "Poesia per a carnívors" (2012).

[Visualitza el meu perfil complet](#)

Publicat per [David Madueño Sents](#) a 17:37

Recomana't a Google

Etiquetes de comentaris: [Crítica literària](#), [Francesc Calafat](#), [Literatura catalana](#)